

Mal på vedtekter for samvirkeforetak med veiledning

Nedenfor presenteres en veiledning for utarbeiding av vedtekter med utgangspunkt i lovens minimumskrav. For enkelhets skyld er det satt inn kommentarer med henvisning til de relevante paragrafene i samvirkeloven, slik at det skal være enkelt å finne fram til utfyllende bestemmelser. Veiledningen er basert på Samvirkesenteret og Norges Vels veiledning om etablering av samvirkeforetak og tilpasset for vannverk.

Vedtekter for SA

§ 1. Foretaksnavn

..... SA, heretter kalt vannverket, er et samvirkeforetak. Medlemmene hefter ikke overfor kreditorene for vannverkets forpliktelser.

Kommentar:

Denne paragrafen fastsetter vannverkets navn. Legg merke til at foretaksnavnet til et samvirkeforetak skal inneholde forkortelsen SA.

§ 2. Forretningssted

Vannverket har sitt forretningskontor ikommune.

§ 3. Virksomhet og formål

Vannverkets formål er å sørge for en vannforsyningstjeneste til medlemmene, som tilfredsstiller drikkevannsforskriftens krav.

Vannverkets forsyningsområde er... og naturlig tilgrensede områder...

Vannverket selger i tillegg vann til..... (andre enn egne medlemmer, for eksempel andre vannverk eller slokkevann til bruk hos medlemmene ved brann).

..... Vannverk SA drives etter non-profit prinsippet med allmennyttig formål som basis.

Kommentar:

Formålsparagrafen er viktig, da den forteller både medlemmer, potensielle medlemmer og eksterne kontakter hva slags virksomhet vannverket driver, og hvordan medlemmenes interesser skal oppfylles.

Det anbefales å bruke tid på å drøfte og formulere formålsparagrafen, da det gir innsikt i og forståelse for hva samarbeidet skal omfatte og hvordan de skal samarbeide. En klar og presis formålsparagraf gir også tydelige signaler til framtidige medlemmer om hva som kan oppnås gjennom medlemskap i samvirkeforetaket og hvilke rettigheter og plikter det enkelte medlem har. Den er også viktig for tolkningen av de øvrige vedtektene. Det kan være et poeng å ikke gjøre formålsparagrafen så snever at en framtidig utvikling av virksomheten krever vedtektsendring.

§ 4 Medlemskap

Som medlemmer opptas alle innen forsyningsområdet som er nevnt i § 3, og som kan tilknyttes leveringsnettets uten uforholdsmessig store utgifter for vannverket. De som ønsker å bli medlem, tegner seg hos styret etter de til enhver tid gjeldende regler. Medlemmene godkjenner ved innmeldingen vedtektene for vannverket og vedtak som er eller blir gjort av årsmøtet eller av styret på lovlig måte.

Medlemskapet inntreffer fra det tidspunktet andelsinnskudd, (*eventuelt andre innskudd som er fastsatt i § 4 Andelsinnskudd, anleggsinnskudd og vanngebyrer*) er innbetalt.

§ 4. Andelsinnskudd, anleggsinnskudd og vanngebyrer (ev. flere typer)

1. Andelsinnskudd

Hvert medlem skal betale kr i andelsinnskudd (*for eksempel kr. 1000,-*). Beløpet innbetales på foretakets bankkonto ved tegning av medlemskap. Summen av andelsinnskuddene utgjør foretakets andelskapital, som inngår i foretakets egenkapital.

Andelstilskuddet skal ikke forrentes.

(Alternativt: Årsmøtet kan beslutte at overskudd som kan deles ut etter lov om samvirkeforetak § 27 tredje ledd, helt eller delvis kan brukes til forrentning av andelsinnskudd, jf. samvirkeoven § 30. For vannverk som skal drive non-profit virksomhet er dette ikke aktuelt, jf. § 3).

Ved ev. utmelding har medlemmet ikke krav på å få utbetalt sitt andelsinnskudd (*alternativt at de har et slikt krav, dersom vannverket ikke skal følge non-profit prinsippet, jf. § 3*).

Andelene kan ikke omsettes.

Andeler kan ikke pantsettes eller tas utlegg i.

Det føres medlemsregister med navn, foretaksnummer/personnummer og adresse, samt størrelsen på andelsinnskuddet. Styret utsteder andelsbevis.

2. Anleggsinnskudd

Når vannverket skal gjennomføre investeringer kan årsmøtet vedta at medlemmene skal betale et anleggsbidrag for å styrke egenkapitalen og redusere behovet for låneopptak. Slike anleggsinnskudd begrenses oppad til *kr. 10.000,-/15.000,-/20.000,-* (beløpet tilpasses).

Eventuelt endring av maksbeløpet må vedtas av årsmøtet som en vedtektsendring som krever 4/5 flertall.

Kommentar:

Hjemmelen for å kreve anleggsinnskudd slik det er beskrevet her, forutsetter at medlemmene er innforstått med dette gjennom vedtekter og tidligere praksis i andelsvannverket eller at det er innhentet skriftlig samtykke fra samtlige medlemmer.

3. Vanngebyrer

Vanngebyrene er betaling for vannforsyningstjenesten som foretaket skal yte overfor abonnentene. Alle aktuelle gebyrer og andre former for betaling for tjenesten er regulert i disse vedtektene:

3.2 Engangsgebyr for tilknytning

Engangsgebyr for tilknytning skal betales i følgende tilfeller (*for eksempel*):

- a) Nybygg
- b) Tilleggsgebyr kreves for tilbygg eller påbygg som øker bygningens areal:
 - for boligeiendom når økningen i arealet fører til økning i antall boenheter
 - for annen eiendom når økning i bygningens areal er over 50 %
- c) Eksisterende bygg som tilknyttes eller som foretaket krever tilknyttet.
- d) Annen permanent tilknytning til foretakets forsyningsnett, f.eks. vanningsanlegg for landbruk, idrettsanlegg mv.

Engangsgebyret for tilknytning betales ikke i følgende tilfeller:

- a) Bygg med midlertidig tilknytning, f.eks. brakkerigg. Foretaket kan fastsette varighet for tilknytningen.
- b) Særskilt tilknytning av sprinkleranlegg.

Engangsgebyret for tilknytning fastsettes på grunnlag av:

- Antall boenheter eller antall m² bruksareal for bolig.
- Antall m², dimensjonen på ledningen, vannmålerdimensjon eller antall bygg for næringsabonnenter.

3.3 Årsgebyr

Årsgebyr skal betales for alle medlemmer som er tilknyttet vannforsyningen.

Årsgebyrer består av en fast del og en mengdeavhengig del.

For alle næringsabonnenter betales den mengdeavhengige delen etter målt forbruk. Bolig- og fritidsboligabonnenter betaler enten etter stipulert areal eller etter målt forbruk.

Både vannverket og det enkelte medlem kan kreve å få årsgebyret fastsatt etter målt forbruk.

Hvor stor andel av årsgebyret som skal være hhv. fast og variabel del, fastsettes hvert år i Gebyrreglementet. Det samme gjelder gebyrsatsene og forholdstallet mellom bruksareal og vannvolum.

Kommentar:

For nærmere veiledning om utvikling av reglement for vanngebyrer vises til Norsk Vanns rapport 179/2011

§ 5. Anvendelse av årsoverskuddet

Eventuelt overskudd på driftsregnskapet etter at renter på gjeld, tilsyn og vedlikehold er betalt, tillegges selskapets egenkapital.

Medlemskap og andeler i selskapet gir ikke rett til utdeling av overskudd. Vannverket skal ikke gå med overskudd over tid, men sikre forsvarlig drift og framtidige investeringer etter selvkostprinsippet, jf § 3. Ev. overskudd utover vannverkets behov betales ned ved reduksjon av årsgebyrene.

Kommentar:

Selv om vannverk organisert som samvirkeforetak ikke er bundet til å følge selvkostregimet som gjelder for kommunale vannverk, anbefales det at de samme prinsippene legges til grunn.

Dersom det skulle lykkes å endre dagens praksis mht. skatteplikten for vannverk organisert som samvirkeforetak, er det også viktig å bruke vedtektene til å presisere at alt overskudd går til heving av egenkapitalen som grunnlag for finansiering av framtidige investeringer og drift.

§ 6 Styre og daglig leder

1. Styre

Foretaket ledes av et styre med medlemmer og varamedlemmer (*minimum to medlemmer, normalt tre, fem eller sju*).

Varamedlemmene velges i rekkefølge, dvs. 1. og 2. vara, osv. (*varamedlemmer anbefales, særlig hvis få medlemmer*).

Styremedlemmene velges av årsmøtet.

Styreleder velges av årsmøtet.

Alternativt: Styreleder velges av styret.

Valgperioden for styremedlemmer er to (...) år (*maks fire år*).

Etter første år går ... styremedlemmer ut ved loddtrekning.

Styret har ansvar for en forsvarlig organisering av virksomheten i tråd med lovens og vedtektenes bestemmelser.

Foretaket forpliktes av underskrift av styrets leder og ett styremedlem i fellesskap. Styret kan meddele prokura.

2. Daglig leder

Foretaket skal (ikke) ha daglig leder.

Daglig leder ansettes av styret. Vedkommende deltar på styremøtene uten stemmerett, og kan ikke ha styreverv.

Kommentar:

Daglig leder anbefales i større vannverk. I samvirkeloven § 65 står det at samvirkeforetak skal ha daglig leder om ikke vedtektene sier noe annet. Det er derfor strengt tatt unødvendig å vedtektsfeste at foretaket skal ha daglig leder. Informasjon om daglig leder kan imidlertid være hensiktsmessig av hensyn til både eksterne kontakter og nye medlemmer.

§ 7. Årsmøtet

1. Ordinært årsmøte

Årsmøtet er vannverkets øverste myndighet.

Årsmøtet finner sted innen utgangen av (måned) (*senest innen 30.6*)

Til årsmøtet foreligger saksliste for årsmøtet, styrets årsberetning og regnskap. Saker som medlemmene ønsker behandlet på årsmøtet må være sendt til styret senest 4 uker før årsmøtet. Papirene til årsmøtet skal sendes ut senest 8 dager før årsmøtet.

Styreleder eller den styret har utpekt, åpner årsmøtet.

2. Saksliste til årsmøte:

På det ordinære årsmøtet skal følgende saker behandles som et minimum:

1. Godkjenning av innkalling og dagsorden
2. Valg av møteleder, protollfører og 2 medlemmer til å underskrive protokollen sammen med møteleder
3. Styrets årsberetning
4. Revidert årsregnskap med revisjonsberetning og vedtak om disponering av eventuelt overskudd
5. Drifts- og investeringsbudsjett for inneværende år og 4-årig økonomiplan
6. Fastsettelse av gebyrer for inneværende år
7. Innkomne forslag med styrets forslag til vedtak
8. Valg

Vedtak i årsmøtet fattes med flertallet av avgitte stemmer i møtet, så sant ikke annet er fastsatt i loven. Andelseiere har anledning til å la seg representere ved skriftlig fullmakt. Bare andelseiere kan være fullmektiger.

Beslutninger om vedtektsendringer krever 2/3 flertall av de avgitte stemmene. Vedtektsendringer etter samvirkeloven § 54 (2) fattes med 4/5 flertall av de avgitte stemmene.

3. Ekstraordinært årsmøte

Styret kan kalle inn til ekstraordinært årsmøte. Styret skal også kalle inn til ekstraordinært årsmøte når revisor eller minst 1/10 av medlemmene krever dette skriftlig.

Ekstraordinært årsmøte behandler kun de sakene som er varslet i innkallingen.

Kommentarer:

Flertallskrav ved vedtektsendringer kan settes strengere enn 2/3 flertall. Merk at enkelte vedtektsendringer krever 4/5 flertall, jf. samvirkeloven § 54 (2). Dette gjelder for vedtektsendringer som innebærer:

1. *Vesentlige endringer av formålet*
2. *Mer tyngende regler om heftelser for medlemmene*
3. *Skjerping av plikten til å gjøre innskudd i foretaket*
4. *Innføring av omsetningsplikt med foretaket eller vesentlig skjerping av slik plikt*

§ 8. Oppløsning av foretaket og ev. fordeling av nettoformuen

Vedtak om oppløsning av foretaket blir gjort av årsmøtet krever 2/3 eller 4/5 flertall
(velg det som passer)

Ved oppløsning har foretakets medlemmer ikke rett til å få utbetalt sine andelsinnskudd
(ev. at det skal være en slik rett, dersom vannverket ikke har som formål å være et non-profit foretak)

Medlemmene har ikke krav på å få utbetalt renter på andelsinnskudd.

Gjenværende midler utover dette, skal gå til drift og investeringer i vannforsyningen for medlemmene.

(Alternativt hvis non-profit ikke er formålet: Gjenværende midler utover dette skal tilfalle medlemmene på oppløsningstidspunktet. Fordelingen kan for eksempel skje på grunnlag av andel av årsgebyrene/ev. sammen med anleggsbidrag siste 10-15 år).

§ 9. Voldgift

Twist mellom medlemmene eller mellom ett medlem og foretaket skal først søkes løst ved forhandlinger, gjerne ved hjelp av en tredje person. Fører slike forhandlinger ikke fram, kan hver av partene forlange tvisten endelig avgjort etter bestemmelsene i lov 14. mai 2004 nr. 25 om voldgift.

Voldgiftsretten treffer også avgjørelse om saksomkostninger.

Kommentarer:

Ut fra "føre var"-prinsippet kan det være hensiktsmessig å klarlegge på forhånd hvordan eventuelle uenigheter skal løses.

Voldgift er et alternativ til ordinær tvisteløsning ved de alminnelige domstolene. En forutsetning for bruk av voldgift er at partene strider om noe som begge har fri råderett over. Lov om voldgift regulerer dette. En dom i en voldgiftssak er rettskraftig på linje med en dom i en domstol. Det er viktig å presisere at foretaket har et ansvar for først å forsøke å løse en tvist internt. Voldgift bør være det siste man tyr til etter at alle andre muligheter er forsøkt.

Samvirkeloven stiller ikke krav om at vedtektene skal inneholde bestemmelser om tvisteløsning. I mangel av slike bestemmelser skal eventuelle rettstvister behandles av de ordinære domstolene.